

'Fluba "flizan nēn Pōl -a crēn -tē Korēnti 'nōn lē

¹ 'An 'bō Pōl bē, Bali 'bō 'ci 'sō 'a nēn an drē Zozi Crizi -le 'pasiāzan -a. Mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'kū 'vāle -kaa "būi Zozizan Timote -a. Kūa crēn -tē Bali -le -leglizi nēn Korēnti flā bē -a -ji 'nōn lē. En e ya "nyian Bali -le minnūn pēēnōn nēn Akai 'lēglōn 'ji bē -wee vē -a.

² -Kaa "tī Bali 'lēe Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lēe 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēē.

Pōl Bali muo 'fō 'wī nēn Bali -a drē Zozinōn lē bē -a man

³ -Kaa Bali 'tō bō! -Yēē cī -kaa san Zozi Crizi "tī "a. En -yēē cī "tī "nēn min nyrinda -sēan "da "bē -a. E ya Bali nēn e -kaa "koe -tōa -kaa da bē -a. ⁴ Yra yīdī pēēnōn nēn e bōa -kaa man bē e -kaa "koe -tōa -kaa da. Yaa dra zīē 'nan -e -kaa 'bō "nyian, -kaa -kōla "wū minnūn nēn yra yīdī 'tō 'tōdū pēēnōn bōa "o man bē, o "koe "tōdī -a 'o da. Zī Bali 'bō -kaa "koe "tō -kaa da bē -a -tōwli "nēn "nyian -kaa dra -wee "lē. ⁵ E ya 'wī 'kpa -a 'nan -kaa yra ye "kaga -kaa ya Crizi -le vē -a -lē "wēan. En e ya "nyian 'wī 'kpa -a, 'nan Crizi -kaa "koe -tōa -kaa da 'kpa tīglī.

⁶ -Yēē "wēan -te kū ya 'kū yra yīnan bē, e ya 'cēē 'wī "yi "a. Kōō kū yra ye 'nan -e 'ka "koe 'e 'kōn 'ka da, -e 'ka 'si 'wī 'ji. En -te Crizi 'kū "koe -tōa 'kū da bē, e ya 'cēē 'wī "yi "a "nyian. Kōō 'wī zīē e 'ka "koe -tōa 'ka da, en e 'ka 'man -tōa 'plēblē yra yīdī -tōwli "nēn e bōa -kaa pēēnōn man bē -a -ji. ⁷ 'Wī zīē -yēē "wēan bē, nyēn 'ka 'kū 'ji 'cēē "wēan dī. Kōō kūa -tōa 'nan,

-te ka ya 'ka yra yɪnan "le 'kʊe 'wɪ 'zʊ bɛ, Crizi -taa 'ka "koe "tɔlɛ 'ka da "le 'kʊe 'wɪ 'zʊ "nyian.

⁸ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, kʊ ya "vale 'ka -tɔ 'nan yra yɪdɪ -dan tʊ 'bɔ 'kʊ man Azi 'lɛglɔn 'ji. Yra yɪdɪ zɪɛ e 'nan 'kʊ da 'e 'ciɪla "da. 'Kʊ "koe 'si 'kʊ da "fo, ɛn 'kʊ 'ci nrɔn 'nan 'kʊ 'wulo 'ka 'bɔala "va "dɪ. ⁹ 'Wɪ 'kpa, -a -cin -tɔ 'kʊ 'ji 'nan minnun "ta 'kʊ -tɛɛman. Bali -si -nɔn 'nan 'wɪ zɪɛ 'e bɔ 'kʊ man -e 'kʊ vɪɛ 'kʊ yi -tɛra 'kʊ 'bɔ 'fli da dɪ. 'Pian -e 'kʊ yi -tɛra Bali 'bɔ nɛn e minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ -a da. ¹⁰ Bali 'bɔ zɪɛ -yɛɛ 'kʊ 'sʊ -kadɪ nɛn e "ta paan bɔa 'kʊ man bɛ -yrɔ. ɛn yaa dra tian cɛɛgʊ yi -a zɪ. ɛn "nyian bɛ, 'kʊ 'bli a -yrɛ 'nan, yaa dra tian 'trilii. ¹¹ 'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ -tɔa 'kʊ 'wlu Bali trʊ 'badɪ -a 'kʊɛ. -Te min "kaga -a drɛ zɪɛ, -a -nan nɛn Bali -taa "yi "drɛɛ 'kʊɛ, -e "yi "nɛn Bali -a drɛ 'kʊɛ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, min "kaga 'o Bali muo "fɔ.

Pɔl -a 'vɪ 'nan 'e -ciala Korēnti, 'pian ya'a "nyian -kʊɛ dɪ. -Mɛ "le "wɛan?

¹² 'Wɪ nɛn 'kʊ 'ci "nranman bɛ -nyrɛn 'nan, 'kʊ 'wulo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'kʊ da dɪ. Kɔɔ kʊ ta 'wʊ min -tʊdʊ pɛɛnɔn 'va 'kʊ 'ci 'fɪdaa 'a "le zɪ Bali -a dra bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ɛn 'ka 'va nɛn kʊa drɛ "bʊʊ. 'Pian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ "cɛɛ -maan kʊ 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ, Bali -le "yi "nɛn. ¹³ ɛn "nyian bɛ, kʊ 'ka "vale 'nan 'kʊ 'wɪ nɛn e "mlianla 'ka da bɛ 'kʊ crɛn -tɛa 'cɛɛ 'fluba 'ji dɪ. -Te kaa ta 'vɪ bɛ, 'wɪ nɛn kaa 'man bɛ, te -a 'bɔ nɛn, 'wɪ 'pee -cin 'ka 'kʊ 'ji -a -sru "dɪ. -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa 'wɪ 'gʊɛ -a -ci manlɛ 'kpa tɪglɪ. ¹⁴ 'Wɪ 'bɔ zɪɛ kaa -ci mandɪ 'sia 'sɛzɛnɔn 'va. -Nyrɛn 'nan yi nɛn Minsan Zozi -taa "man "bɛ, 'ka 'ci -taa "nranlɛ 'kʊɛ "wɛan ɛn 'kʊ 'ci -taa "nranlɛ 'cee "wɛan.

15 'W₁ z₁ε an y₁ -tεra "da 'kpa t₁g₁l₁, -a -nan nεn maan 'pla 'nan 'an 'l₁v "flizan wo 'ka 'va, -e 'ka Bali -le "y₁"y₁"nyian. 16 Maan 'pla 'nan 'an 'ciila 'ka 'va -e 'an 'k₁v Mased₁α 'lεgl₁n 'ji. "Bε -sru "mεεn v₁nan 'an "sia Mased₁α 'lεgl₁n 'ji bε, -e 'an 'ciila "nyian 'ka 'va. Maan dra z₁ε 'nan "mεεn v₁nan 'an 'ko Zude 'lεgl₁n 'ji bε, -e 'kaan 'n₁n -si lε. 17 'W₁ z₁ε -a -cin nεn paan 'an 'ji 'nan 'an dra, 'pian ma'an drεlε d₁. Te 'ka 'ci "nr₁n 'nan 'an wei a "flivli "d₁! εn te 'ka 'ci "nr₁n 'nan an 'w₁ dra "le min -mienun -le 'w₁ 'z₁v d₁! K₁α waa ve 'w₁ man -inyan, te e ya -cεjε -a.

18 Bali a 'k₁vε 'w₁ 'nan y₁zan -a. 'W₁ nεn 'k₁v 'ji bε, -a 'b₁ nεn k₁va 'v₁ 'cεε. 'W₁ 'pee -cin 'ka 'k₁v 'ji -a -sru "d₁. 19 -A -cin 'e 'k₁n 'ka 'ji 'nan, Bali -p₁ Zozi Crizi wei 'ka "flivli "d₁. 'W₁ nεn yaa 'v₁ bε yaa dra. 'An 'b₁ 'lee Sila 'lee Timote 'bε -yee 'w₁ 'v₁ 'cεε. 20 'W₁ 'kpa, 'w₁ "y₁ pεεn₁n nεn Bali "e 'nan 'e 'cεn 'e dra minnun lε bε, Zozi Crizi 'bε drε -a 'lε s₁αzan -a. -Yee "wεan -kaa -ciala Zozi Crizi -va, -e -kaa v₁ 'nan 'e drε z₁ 'nan -e Bali 't₁ 'e drε -dan. 21 -A -cin 'e 'k₁n 'ka 'ji 'nan, Bali 'b₁ bε -kaa man -t₁α 'plεblε Crizi -le 'w₁ 'ji. -Yεε -kaa 'si "va 'yee 'nyranman 'pan₁n 'a, 22 εn e -kaa -k₁n₁n 'pla 'yee vε -a. Yaa drε 'yee lei 'saun 'n₁nd₁ -a -cεε. -Yεε ci "le "y₁ "nεn e -taa -a -n₁nle -cεε bε -a va fε tεdε -le 'w₁ 'z₁v.

23 Bali 'bε ci 'mεn 'w₁ 'nan y₁zan -a, -te an 'w₁l₁ 'sεn bε, 'e 'w₁ "nεn -k₁αn 'mεn. Fε -le "wεan nεn ma'an "nyian 'l₁lε 'ka 'va d₁ε, -nyrεn 'nan an 'ka "vale 'an 'w₁ "paala 'cεε 'k₁lagla -e 'ka 'ta 'e drε -tr₁dr₁ d₁. 24 εn k₁v 'ka -a -wεεnan 'nan, k₁v nεn k₁v -k₁αn "tin 'ban₁n 'a 'cee y₁ -tεrad₁ Zozi da da d₁. 'Pian k₁v ya -a -wεεnan 'nan 'k₁v "paa 'ka 'va -e ci "nrand₁ 'e 'k₁n 'ka 'l₁. K₁va -t₁α 'nan 'ka man a 'e 't₁d₁ 'plεblε 'cee y₁ -tεrad₁ Zozi

da -ji.

2

¹ An 'ka "vale 'ka 'ta 'e drē -trōdrō dī. -Yee "wēan maan 'yī "yi -e 'an vīlē 'an 'lō 'pee wō 'ka 'va dī. ² Cēē 'an 'ci "nranman paan, ēn -te an 'ka 'ta drē 'trōdrō bē, -tīnun 'bē 'an 'ci "nranman "nyian? E 'ka 'fo "dī. ³ 'Wī zīē -yee "wēan nēn an 'fluba 'tō crēn -tē 'cēē. Maan drē zīē 'nan -e "mēēn vīnan 'an "lō "bē, te ka 'wī -mie paala "da. Kōō an 'ka "vale 'nan 'ka 'bō nēn ka ci "nrandī -nōan 'mēn bē 'kaan 'ta drē -trōdrō dī. An yi -tēra "da 'nan -te ci "nrandī a 'an 'lō bē, -a 'wī -taa "nyian "cee 'ci "nranlē. ⁴ Fluba zīē, tō nēn an ya -a crēn -tēnan 'cēē bē, te 'cee 'wī 'an 'ta drē 'trōdrō, ēn te 'wī "naan 'an man. Maan crēn -tē 'cēē 'an yra le yīē 'yī 'a. Ma'an crēn -tēlē 'cēē 'nan, -e 'ka 'ta 'e drē -trōdrō dī. 'Pian maan crēn -tē 'cēē 'nan -e 'ka -tō 'nan an 'ka ye "yi 'kpa tīglī.

Min 'wī 'wlidī "dra bē waa man wī "cēa

⁵ 'Ka 'va min -tō -le 'wī 'wlidī "nēn yaa drē 'mēn bē, e min ta dra -trōdrō. Maan ve 'cēē 'nan 'an 'saza "cēē 'yaan 'ta drē 'trōdrō dī, e 'ka pēēnōn 'ta drē 'trōdrō. 'Pian e 'ka "le 'an -bloloo -sēn "va "dī, e min "kaga 'ta drē 'trōdrō 'ka yei. ⁶ Min zīē, 'wī nēn 'ka 'va min "kaga 'ci drē 'tōwli ēn waa "nēn kōōn -yrē "bē, e 'bō "yi. ⁷ 'Bē nēn 'gōē, 'ka man wī 'cē, -e 'ka "koe "tō 'e da. "Tōgō -a -pē -sru 'e tōa, -e -a "koe 'e 'si 'e da "fo. ⁸ -Yee "wēan an 'ka trō "baa, 'ka -kōōn -yrē 'nan kaa ye "yi. ⁹ Fluba nēn maan crēn -tē 'cēē bē, kaa ta wī drē. An 'ka muo -fōa. 'Ka 'nanjēndī -le "wēan nēn maan drē zī ēn kaan wei 'man "yi. ¹⁰ Min nēn kaa man wī 'cē bē, 'an 'bō "nyian "an man wī 'cēa. ēn -te e ya paan "mēn 'saza 'a bē, maan man wī 'cē 'cee "wēan, Crizi

a 'mēn 'wɪ 'nan yɪzan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji. ¹¹ Maan drɛ zɪɛ 'nan -e Satan 'e vɪɛ 'e -kaa man yɪ dɪ. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan 'wɪ zɪɛ Satan -a "vale 'e dra.

'Wɪ nɛn e drɛ Troas bɛ -nyrɛn 'gʋ

¹² An 'bɔla Troas fla, ɛn an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ min pɛɛnɔn ɛ. Minsan -a -si 'lɛ 'sʋ 'mɛn 'kpa tɪglɪ.

¹³ 'Pian te 'an 'ci 'kla "tra "dɪ, kɔɔ ma'an 'an "bʋl Zozizan Tit yɪɛ dɪ. -Yee "wɛan nɛn an 'si 'nan nun, ɛn an Masedɔa 'lɛglɔn 'ji si 'sia.

Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ

¹⁴ -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ yaa drɛ ɛn Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ. ɛn e -kaa sɛn Crizi -le -guliga -va. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -cee "wɛan min pɛɛnɔn 'o -kɔla Bali -tɔdɪ -a "lɛ 'nan -lazɪglɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yɛɛ cɪ fuilanan "man. ¹⁵ 'Wɪ 'kpa, -kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnɔn pɛɛnɔn ɛ. Bali "lɛ 'va bɛ, -yɛɛ cɪ "lɛ -lazɪglɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʋ. - Kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnɔn nɛn o ya -si nɛn e o "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da bɛ -wlɛ. ɛn -kaa ve minnɔn nɛn o ya -si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ -wlɛ.

¹⁶ Minnɔn zɪɛ "o "kui maan "wɪdɪ -e -kadɪ 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Pian minnɔn nɛn "o "kui maan "yɪ "bɛ, 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yɛɛ dra -wee vɛ -a. Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ, -tɪ -pɛ 'bɛ "sɔa -a vɪdɪ -a?

¹⁷ 'Kʋe vɛ bɛ, kʋ 'ka minnɔn nɛn o Bali wei baaman -e 'o fɛ -wɛɛ "a bɛ waa dɪ. 'Kʋ 'ci 'fɪdaa 'a nɛn kʋ Crizi -le 'wɪ ve minnɔn ɛ. Kʋ ya Crizi 'sunɔn 'a. Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman zɪɛ -a -pɛba 'wʋ 'kʋ 'lɔ, ɛn -a ɛ nɛn kʋa -sru "ve.

3

-Tɪɛ -maan ɛn Zozi 'lɛ 'pasiazan 'tɔ 'yɪ bɔala?

1 -Te kɔ ya 'wɪnɪn zɪɛ -a vɪnɪn bɛ, -a -ci nɛn 'nan kɔ ya 'kɔ 'fli 'tɔ "yi -wɛɛnan? -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, kɔ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kɔ 'wɪ dra "le min -mienun -le 'wɪ 'zɔ? Kɔɔ 'nyranman nɛn waa "paa bɛ, waa 'fluba -kɔɔnman 'cɛɛ, ɛn 'nyranman nɛn waa 'pa 'ka 'va bɛ waa 'fluba 'nan laabo 'ka 'lɔ. -Cɛjɛ, 'kɔvɛ vɛ 'ka zɪ dɪ.

2 'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ cɪ "le 'kɔvɛ 'nyranman 'pa 'fluba 'le 'wɪ 'zɔ. ɛn 'fluba zɪɛ -yɛɛ cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kɔ souba ji. Min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'a ye, ɛn o -kɔlaman -a ta vɪdɪ -a.

3 -A -ci a 'wein 'nan ka ya 'fluba nɛn Crizi -a crɛn -tɛ bɛ -a. 'Nyranman nɛn kɔvɛ 'pa bɛ -a va nɛn e cɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Ya'a crɛn -tɛlɛ -gla 'yi 'a dɪ, ɛn ya'a crɛn -tɛlɛ -kɔlɛ 'fɔɪ da dɪ. 'Pian Bali nɛn -a yɪɛ a "man "bɛ -a lei va nɛn e cɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Yaa crɛn -tɛ 'ka souba ji, ɛn 'ka souba zɪɛ e ya nɛn -a.

4 Fɛ -le "wɛɛn nɛn 'kɔ "kɔe "a 'kɔ da 'wɪ zɪɛ -a vɪnɪn bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Bali nɛn e cɪla Crizi -va ɛn e 'kɔ 'pa 'sia bɛ, kɔ yi -tɛala "da. 5 Kɔɔ -a -cin 'ka 'kɔ 'ji 'nan, 'kɔ 'pɛ "sɔa 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a 'kɔ 'bɔ 'a dɪ. 'Pian Bali 'plɛblɛ -nɔɔn 'kɔvɛ, -a -nan nɛn kɔ -kɔlaman 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. 6 'Wɪ 'kpa, -yɛɛ -maan kɔ -kɔlaman Crizi -le 'wɪ 'nɔɔnɔn vɪdɪ -a minnɪn lɛ. 'Wɪ 'nɔɔnɔn zɪɛ -yɛɛ -kɔlaman min -plɪdɪ -a Bali man "nyian 'e 'pee. E 'ka "le -pei -tɔ wɪnɪn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -e min 'e 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ dra -e min 'e -pli Bali man. -Kaa -tɔa 'nan 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ e min -nɔɔn "ka lɛ, 'pian 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ Bali lei 'saun 'bɛ -nɔɔn "min lɛ.

7 'Wɪ nɛn e drɛ Moizi tɔ va 'li bɛ, -kaa ci "nrɔn "da! -Pei -tɔ wɪnɪn 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kɔlɛ 'fɔɪnɪn da, ɛn Moizi -ta 'e 'lɔ le -a Izraɛl 'nɔn 'va. Moizi yra "bia "bɔɔ -yɛɛ "wɛɛn Izraɛl 'nɔn 'ka -kɔlalɛ -a yra -

nanjendı -a dı. 'Pian te 'bε 'ka 'mɔnɛ dı. -Pei -tɔ wı nɛn 'bε min -nɔan "ka lε bε, -a 'sudı -maan nɛn Bali -le -dan Moizi yra bii "bɔv zıε. ⁸ -Yee "wεan -kaa -tɔ 'nan, min nɛn e Bali lei 'saun "sua bε, e Bali -le -dan bɔala e -ciala "da.

⁹ -Kaa 'yı 'nan min nɛn e -pei -tɔ wı nɛn 'vı min -nun lε bε, e Bali -le -dan kɔɔn, 'pian te -pei zıε e min -nɔan "ka lε. -Yee "wεan -kaa -tɔ 'nan min nɛn e 'wı 'nɔnnɔn ve minnun lε bε, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da. Kɔɔ minnun zıε Bali o "siala min tıgı 'a 'e 'lε. ¹⁰ -Te waa "fli zıε -a kɔɔn 'e cin man bε, Bali -le -dan tɛdε bε e 'ka fε -tɔ -a -yee -dan "flizan man dı. ¹¹ -Kaa 'yı 'nan -pei -tɔ wı nɛn nɛn wa'a 'folε -trilii dıε, o Bali -le -dan kɔɔn min lε. -Yee "wεan -kaa -tɔ 'nan 'wı 'nɔnnɔn nɛn e ya -nan 'li 'trilii bε, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da.

¹² 'Wı zıε -a lε nɛn 'kɔ 'bli cı, -yee "wεan kɔ 'wı ve 'kɔ 'ta le 'kɔ "koe "a. ¹³ 'Kɔv vε bε, kɔ'a 'yra tεa "le Moizi -le 'wı 'zɔ dı. Kɔɔ e sɔ 'pa 'e yra 'nan -e Izrael 'nɔn 'o vı lε 'o -tɔ 'nan -a yra nɛn e "bia bε e dra tɔ "wɛnnɛn 'wı dı. ¹⁴ En Izrael 'nɔn 'bɔ 'o 'fli "trɔɛn drε "yuyı. -Yee "wεan -e 'e bɔ cεεgɔ yı -a bε, -te o ya Bali -le -pei 'fluba ta vınan bε, e ya "le sɔ a tian 'e 'padı "da, en wa'a 'ci maan dı. 'Pian min nɛn 'o 'vale Crizi -a o drε min -tɔwli "a bε, -a san lε nɛn sɔ zıε e -kɔan 'e 'sidı "da. ¹⁵ 'Wı 'kpa, cεεgɔ yı -a tian bε, -te o ya Moizi -le 'fluba ta vınan bε, e ya "le sɔ a 'e 'padı -wee 'wı 'ci mandı da. ¹⁶ 'Pian -te Izrael 'nɔn 'bɔ 'si 'wı 'wlıdı "drɛdı man, en 'o 'fli -nɔn Minsan lε bε, sɔ zıε e "sia -wee 'wı 'ci mandı da. ¹⁷ Minsan nɛn maan 'vı 'nan 'o 'fli -nɔn -yrε 'gɔvε, Bali lei nɛn maan ve. Kɔɔ min nɛn Bali lei 'saun -a "paala bε, -pei -le 'plεblε 'ka "da "dı. ¹⁸ -Kaa 'bɔ 'gɔvε, sɔ 'ka "nyian 'e 'padı -kaa yra dı. -Yee "wεan -kaa Minsan -le -dan

ye tıglı. -Te -kaa ya -yee -dan 'bɔ 'nanjennan bε, e -ko -kaa liladı -a, te e -ko 'padı -a "da, -e -kaa drε "le -yee 'wı 'zɔ. Minsan 'bε 'wı zıε -a dra 'yee lei 'saun 'a.

4

Pɔl-le 'nyranman

¹ Bali 'kɔ nyrinta 'si, εn e 'yee 'wı 'nɔnnɔn vıdı -pεba 'wɔ 'kɔ 'lɔ. -Yee "wεan 'kɔ "koe 'ka 'sia 'kɔ da 'nyranman zıε -a 'panan dı. ² En 'wınun nεn min -a dra 'e yɔɔdı te o min -tεa 'yra -a bε, kɔ 'ka "vale 'kɔ dra dı. En kɔ'a minnun see "paaman 'kɔ wei -a 'nan -e 'o yi -tεra Zozi da dı. En "nyian kɔ'a Bali wei baaman dı. 'Wı 'kpa, 'wı pεεnɔn zıε kɔ'a dra dı. 'Pian 'kɔve vε bε, 'kɔ 'ci 'fıdaa 'a nεn kɔ Bali -le 'wı tıglı ve minnun lε 'wein. 'Wı nεn kɔa dra -e minnun pεεnɔn 'o -tɔ 'nan, 'nyranman 'gɔε -a 'pazan nεn kɔa bε, -nyrεn zıε. Bali 'bε cı 'kɔve 'wı 'nan yızan -a.

³ 'Bε a zı, 'pian -te Zozi 'le 'wı 'nɔnnɔn nεn kɔa ve minnun lε bε, -a -ci a tian 'e yɔɔdı min -mienun man bε, 'wı zıε yaa -kɔɔnman 'nan, minnun zıε o ya -si nεn e o "sia Bali man -kɔɔbli bε -a da. ⁴ Wa'a yi tεala Zozi da dı, kɔɔ Satan nεn e cı minnun zıε -wee bali -a bε, e -wee 'wı 'ci mandı 'lε 'wɔ. Yaa drε zıε 'nan -e 'o vıle 'o Zozi 'le 'wı 'nɔnnɔn 'ci man dı. -Yee "wεan Zozi Crizi nεn e Bali -kɔɔnman minnun lε bε wa'a -yee 'tε 'san ye dı.

⁵ 'Kɔ 'bɔ 'fli -le 'wı "cεε kɔa ve minnun lε dı, 'pian Zozi Crizi -le 'wı 'nɔnnɔn nεn kɔa ve minnun lε. Kɔa ve 'nan -yεε cı Minsan -a, εn kɔ 'ka "sua 'wı zıε -a Zozi 'bɔ 'le "wεan. ⁶ 'Li bε, Bali -a 'vı 'nan:

«'Tε 'san 'e 'sεn klun va!»

En 'bē nēn 'gʊɛ Bali 'yee 'tɛ 'san zɪɛ -a -sɛn 'kʊ soubɑ 'ji. Yaa drɛ zɪɛ -e minnun 'o -yee -dan ci yɪ. -Yee -dan zɪɛ -a 'bɔ nēn Zozi Crizi -a -kɔɔnman minnun lɛ.

⁷ 'Pian Bali -le 'tɛ 'san nēn e -sɛn 'kʊ soubɑ 'ji zɪɛ, e ya 'e 'padɪ 'kʊ 'ji 'le 'nan 'kʊ yɪfɛ -dan le 'wɪ 'zʊ. Bali -a 'pa 'kʊ 'bɔ nēn kʊ cɪ -pɔ "tun "a 'gʊɛ 'kʊ 'ji. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan -yee 'plɛblɛ nēn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -yɛɛ -maan 'kʊ -yee 'nyranman "paa, 'pian 'kʊ 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a "cɛɛ dɪ.

⁸ 'Kʊ yra ye minnun lɔ -pɛ pɛɛnɔn 'ji, 'pian kʊ'a 'klanman 'bɛ 'lɔ dɪ. Tʊ -mie bɔɑ "bɛ 'wɪ nēn kɔ 'kʊ drɛ bɛ kʊ'a tɔɑ dɪ, 'pian 'kʊ 'pɛ -sru 'ka 'tɔaman dɪ. ⁹ En tʊ -mie bɔɑ "bɛ minnun 'tɛ "paa 'kʊ da, 'pian Bali 'ka 'e yɪɛ 'sia 'kʊ 'va dɪ. En tʊ -mie bɔɑ "bɛ, minnun 'kʊ -tɪala "tra, 'pian 'kʊ 'wulo bɔala "va.

¹⁰ Yɪ -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ, 'kʊ 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ "le zɪ e drɛ Zozi lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E dra zɪɛ 'nan -e minnun 'o ci yɪ 'nan Zozi 'le 'belidɪ nēn 'kʊ 'lɔ. ¹¹ Fɛ nēn maan vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tʊ nēn kʊ ya tɪan 'trɛ da 'gʊɛ, Zozi 'le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan nēn 'kʊ 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ. 'Pian e ya zɪɛ 'nan -e minnun 'o ci yɪ 'nan, 'kʊ 'bɔ nēn -kadɪ a 'kʊvɛ vɛ -a bɛ, Zozi 'le 'belidɪ nēn 'kʊ 'lɔ. ¹² Zozi 'le 'nyranman nēn kʊɑ "paa zɪɛ, e 'kʊ 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian e 'belidɪ nēn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan 'cɛɛ.

¹³ E 'kʊ 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian tɛ kʊɑ dra 'kʊvɛ yɪ -tɛradɪ Bali da -le "wɛan. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'flubɑ 'ji 'nan:

«An yɪ -tɛala Bali da,

-yee "wɛan an -yee 'wɪ tin "baa.»

'Wɪ 'tʊwɪlɪ zɪɛ -nyrɛn 'kʊvɛ vɛ -a. 'Kʊ 'bɔ "nyian "kʊ yɪ -tɛala Bali da, -yee "wɛan kʊ -yee 'wɪ 'nɔnɔn tin "baa. ¹⁴ En "nyian bɛ kʊɑ -tɔɑ 'nan, Bali nēn e

Minsan Zozi wluan -kanən 'va bε, e 'kʊ wuanla -kanən 'va "le zɪ yaa drε Zozi lε bε -yee 'wɪ 'zʊ. Yaa dra zɪε -e 'e 'kʊ -kaa pεεnən 'a 'e "srən. ¹⁵ 'Wɪ pεεnən zɪε 'cee "wεan nən kʊa dra. Kʊa dra zɪε 'nan -e Bali -le "yɪ 'e fuila "man min "kaga 'va, -e 'o 'tɔ -dan nən Bali lε te waa muo -fɔa.

¹⁶ 'Wɪ zɪε -yee "wεan nən 'kʊ "koe 'ka 'sia 'kʊ da dɪ. 'Wɪ 'kpa, 'kʊ 'kɔlε "koe "a -nyannan, te e -ko srɛdɪ -a 'sɛzɛnən. 'Pian 'belidɪ nən Bali -a -nən 'kʊε bε, Bali "koe -nɔan -yrε 'e -trε yɪ -tʊdʊ pεεnən man. ¹⁷ Yra yɪdɪnun nən o bɔa 'kʊ man 'gʊε, o ya 'sɛzɛnən, ɛn o ya tʊ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian e ya 'kʊε 'wɪ "yɪ "a, kɔɔ o ya 'kʊ 'man wʊɔnan -e Bali 'e -kɔla 'tɔ -dan nən -a -kɔɔn "manvε "ka "dɪε -a -nɔndɪ -a 'kʊε 'li "fo "le vε -a. ¹⁸ Fε nən maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, fε nən min -a ye 'e yɪε -a bε, -a lε "cεε 'kʊ 'bli cɪ dɪ. 'Pian fε nən min 'ka -a ye 'e yɪε -a dɪε, -a lε nən 'kʊ 'bli cɪ. Kɔɔ fε nən min -a ye 'e yɪε -a bε, -yee 'mɔndɪ a tʊ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian fε nən min 'ka -a ye 'e yɪε -a dɪε, e "mɔan 'li 'trilii.

5

Fε nən Pɔl 'bli a -yrε "bε yaa 'vɪ

¹ Kʊa -tɔa 'nan 'kɔlε nən kʊ cɪ -ji 'trɛda 'gʊε, e ya "le segle pannɛn 'wlu nən kʊ cɪ 'tʊ "wɛnnɛn 'le vε -a. -Te e srε bε, 'kɔlε nən Bali -a drε 'e 'pε -a bε, e -taa -a -nɔnlε 'kʊε. -Yεε -kɔan "le 'kʊε 'kɔn tɪglɪ 'le 'wɪ 'zʊ. Blamin "cεε -tɔ 'e 'pε -a dɪ. E ya laji, ɛn ya'a 'srɛman 'li "fo "dɪ. ² 'Wɪ 'kpa, 'bε nən kʊ ya tian 'trɛda 'gʊε, 'kʊ "koe "a -nyannan. ɛn kʊ ya "vale 'nan 'kɔlε nən Bali -taa -a -nɔnlε 'kʊε bε 'e 'kɔn 'kʊ da 'va. ³ Kɔɔ -te 'kɔlε zɪε -nyrɛn 'kʊ da ɛn kʊ -ka bε, kʊ'a 'kɔan 'kʊ plɔdɪ dɪ. ⁴ Fε nən maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, -te kʊ ya tian segle pannɛn 'gʊε -a 'wlu bε, 'kʊ "koe -nyaan ɛn

ku -trunman. 'Pian e 'ka 'nan ku ya -kadı -wεεnan -e 'ku 'si segle pannen 'gυε -a wlu dı. E 'ka zı dı, 'pian ku ya "vale 'ku 'kölε 'trε bε -nyren 'e 'kön 'ku da, 'nan -e 'ku 'kölε nen -kadı a 'e pladı "man 'gυε 'e lila 'kölε nen 'belidı a -yrō "bε -a. ⁵ En Bali -kaa 'man wυυ 'wı zıε -yee vε -a. Kōō e 'yee lei 'saun 'nōn -cεε "yinun nen yaa 'pla -cεε bε -a va fε tεdε -a.

⁶ -Yee "wεan tυ pεεnōn man bε, 'ku "koe "a 'ku da. Kva -tōa 'nan, -te 'kölε 'gυε e ya tian 'ku da bε, te ku ya 'ku 'sidı Minsan man -kōōbli. 'Pian 'ku "koe 'ka 'e 'sidı 'ku da dı. ⁷ Ku'a Minsan ye 'ku yıε -a dı, 'pian ku yi -tεala "da en ku ya -a -sru. ⁸ 'Ku "koe "a 'ku da tυ pεεnōn man. En ku ya "vale 'ku "sia 'kölε 'gυε -a -sru -e 'ku 'ku Minsan "srōn. ⁹ 'Wı nen e cı 'ku man 'wı -dan a bε, -nyren 'nan 'ku 'sō Minsan lε. -Te ku ya tian 'kölε nen 'ku da 'gυε -a -ji oo, 'ku 'sō -yrε. En -te ku 'si 'kölε 'bō -sru oo, 'ku 'sō -yrε. ¹⁰ Kōō yi -tυ bōa "bε, -kaa tυdυ pεεnōn bōala 'ji Crizi cεin -da. Yi zıε -a da nen 'nyranman nen min -tυ -a 'pa bε, yaa -sru "ve. Tυ nen e ya 'trεda 'gυε, -te 'wı "yi "nen yaa drε bε, yaa man -kopa ye, en -te 'wı 'wlidı "nen yaa drε bε, yaa man -kopa ye.

Crizi -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale Bali -a

¹¹ Minsan -taa 'kve 'wı tin 'balε. 'Wı zıε -yεε "klan "paa 'ku 'ji. -Yee "wεan nen kva -wεεman 'nan, 'wı nen kva ve minnun lε bε 'o man "yi -e 'o -sōōnla Zozi -sru. Bali a -tōa 'nan 'wı zıε -yεε cı 'ku man, en -a -cin a 'an 'ji "le 'nan 'wı zıε kaa -tōa 'nan -yεε cı 'ku man. ¹² Ku 'ka 'ku 'fli 'tō -wεεnan 'wınun zıε -a vıdı -a dı. 'Pian 'wınun zıε kva 'vı 'cεε 'nan -e 'ka -kōla 'ku 'sı -fōdı -a. -E 'ka -kōla 'wı 'ci vıdı -a min -mienun lε. Kōō minnun zıε 'o 'fli -kōōnman fenun nen min -a ye 'e yıε 'a bε -a, 'pian 'wı nen o ji bε, e 'ka 'wı "yi "a

di. ¹³-Te kaa ye 'nan, ku 'wɪ dra "le minnun nen 'o 'wulo 'ka o da diε, -wee 'wɪ 'zʊ bε, Bali 'tɔ nen kva -wεεman 'nan 'e drε -dan. En -te kaa ye 'nan, ku 'wɪ dra "le minnun nen 'o 'wulo a o da bε, -wee 'wɪ 'zʊ bε, 'cee "wεan nen kva dra.

¹⁴ 'Wɪ pεεnɔn nen kva dra bε, Crizi -le 'ku yidi "yi "le "wεan nen kva dra. Kva -tɔa 'nan -yεε min pεεnɔn 'leji -ka 'wʊ. E ya "mɛn "le 'nan min pεεnɔn 'bε kaa. ¹⁵ E min pεεnɔn 'leji -ka 'wʊ 'nan -e minnun nen o yiε ci "man "bε, 'o viε 'o 'kɔn 'trɛda 'o 'bɔ 'fli -ji di. 'Pian -e 'o 'kɔn 'trɛda Crizi nen e min pεεnɔn 'leji -ka 'wʊ, en Bali -a wluan -kanɔn 'va bε -yee vε -a.

¹⁶ -Yee "wεan 'bε nen 'gʊε, -ka'a "nyian min -nanjεan 'e 'kɔlε man -e -kaa -yee 'wɪ vi di. -Te 'wɪ ziε -a 'bɔ -kaa drε Crizi lε 'e tɛdε oo, 'bε nen 'gʊε, -ka'a "nyian Crizi tɔa -pε ziε 'bε 'ji di. ¹⁷ Fε nen maan ve ziε -yεε ci 'nan, -te min drε Crizi -le vε -a bε, e ya "le Bali a drε min -trε -a. Min nen e ci -a 'e tɛdε bε, 'bε yi -ka. 'Bε nen 'gʊε -yee 'wɪ pεεnɔn drε 'e -trε. ¹⁸ En 'wɪ ziε -a drɛdi bε, e "sia Bali va. E ciɫa Crizi -va, en e -kaa yei "sɛn 'e cin va -kaa 'vale 'e 'bɔ 'a. Bali 'bɔ 'bε -a 'nyranman -pɛba 'wʊ 'ku 'lɔ 'nan 'ku 'wɪ ziε -a vi minnun lε. ¹⁹ 'Wɪ 'kpa, Bali ciɫa Crizi -va, en e minnun pεεnɔn yei "sɛn 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. 'Wɪ 'wɫidi "nen blamin -a drε 'e 'cɛn bε, ya'a 'palε 'bε man di, en e 'wɪ ziε -a drε. E 'ku 'pa 'sia 'nan 'ku -nan 'sinan 'pa minnun lε.

²⁰ -Yee "wεan ku drε Crizi -le 'pasianɔn 'a. 'Ku 'va nen Bali -ciɫa -e 'e 'wɪ 'pla minnun lε. 'Wɪ nen kva ve bε, -nyrɛn 'nan: «'Ka yra 'si! 'Ka 'wɪ "man -e 'ka yei 'e 'sɛn 'e cin va 'ka 'vale Bali -a.» ²¹ Crizi 'ka 'wɪ 'wɫidi "tʊwɫi "drɛlε di, 'pian Bali -cee 'wɪ 'wɫidi "nen

"wɪ 'bɔ "man. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -kaa drɛ min tɪgɪ
'a 'e lɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ Crizi man zɪɛ -yee "wɛan.

6

Pɔl minnun trɔ "baa 'nan 'o 'wɪ Bali -le "yi "man

¹ Kɔ pɛɛnɔn nɛn kɔ 'nyranman 'bɔ zɪɛ -a "paa bɛ,
kɔ 'ka trɔ "baa 'nan Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bɛ,
te 'ka 'tɔɪ -e -a "nɛn 'e 'fɔ 'e "tun "dɪ! ² Kɔɔ Bali -a 'vɪ
'nan:

«Tɔ "yi "man "bɛ,
an -taa 'wɪlɛ 'ka man.
ɛn yi nɛn
an minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ,
an "paa 'ka 'va.»

Kɔa ve 'cɛɛ 'nan, tɔ "yi "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'bɔ
'gɔ. ɛn yi nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ,
-yɛɛ 'bɔ 'gɔ.

³ Kɔ 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'wɪdɪ 'kɔɛ
'nyranman man dɪ. -Yee "wɛan kɔa -wɛɛman 'nan,
te 'kɔɛ 'wɪ drɛdɪ 'e 'nan min -tɔ man dɪ. ⁴ Pɪan 'kɔɛ
'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, 'kɔ 'fli -kɔɔnman 'nan kɔ ya
Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. -Te 'kɔ yra 'yi
minnun lɔ, ɛn o 'wɪ 'bɔ 'kɔ man, ɛn o 'tɛ 'pa 'kɔ da
bɛ, kɔa kɔɔn 'kɔ -pɔan 'sɔdɪ -a 'nan kɔ ya Bali -le
'nyranman 'panɔn 'kpa -a. ⁵ 'Wɪ 'kpa, minnun 'kɔ
'sɔn, ɛn o 'kɔ 'fɔ -pɔ 'kuin. ɛn o minnun wɪuan 'kɔ
man. 'Pɪan 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, 'kɔ -pɔan 'sɔ. ɛn
"nyian bɛ, kɔ 'nyranman "paa 'e -ciala 'kɔ da. Kɔ
yi "sɔan, ɛn kɔ fɛ "sɔan 'nyranman 'padɪ -le "wɛan.
⁶ 'Kɔɛ 'ta wɔ -pɛ a 'saun, ɛn kɔ Bali -le 'wɪ -tɔa. Kɔ
man -sɛanla minnun va, ɛn 'kɔ ci "yi "taan -wɪɛ.
Bali lei 'saun "yi drɛ 'kɔɛ, ɛn kɔ min -tɔdɔ pɛɛnɔn ye
"yi 'kɔ 'ci 'fɪdaa 'a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, kɔa kɔɔn

'nan kɔ ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. ⁷ Ɛn "nyian bɛ, kɔ Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'vɪ minnun lɛ, ɛn Bali ciɪla 'kɔ va e 'yee 'plɛblɛ ci kɔɔn minnun lɛ. 'Wɪ tɪglɪ nɛn kɔa dra, -yɛɛ ci 'kɔvɛ 'kuli 'tan vɛ -a, ɛn -yɛɛ 'wɪ "sia 'kɔ man. ⁸ Minnun 'tɔ -dan -nɔan 'kɔvɛ bee, ɛn o 'kɔ "srɔnman bee, ɛn o "we 'kɔ man -wɪɪɪɪ "bee, ɛn o 'kɔvɛ 'wɪ "yi "ve bee, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nɛn kɔa dra. Ɛn "nyian bɛ, o 'kɔ 'sia 'wlunɔn 'a, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nɛn kɔa ve. ⁹ Ɛn o 'kɔ 'sia minnun nɛn wa'a o tɔa dɪɛ waa, 'pian minnun 'kɔ -tɔa. Ɛn kɔ ya "le minnun nɛn o "ta -kaaman bɛ -wee 'wɪ 'zɔ, 'pian te 'kɔ yɪɛ a "man. Ɛn minnun 'wɪ "nɛn kɔɔn 'kɔvɛ, 'pian kɔ'a 'kalɛ -a 'wɪ 'ji dɪ. ¹⁰ Minnun 'kɔ 'ta drɛ 'trɔdrɔ, 'pian te 'kɔ 'ci "nranman. Ɛn kɔ ya 'yalɛ -tɛnɔn 'a, 'pian te kɔ minnun "kaga dra fɛnɔn 'a Bali 'lɛ. Ɛn fɛ -tɔ 'ka 'kɔ 'lɔ dɪ, 'pian Bali "le 'va bɛ te fɛ pɛɛnɔn a 'kɔ 'lɔ.

¹¹ Korēnti 'nɔn, kɔ 'wɪ "kaga tin 'ba 'cɛɛ 'wein. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'kɔ 'ji bɛ, kɔa 'vɪ 'cɛɛ. ¹² 'Ka 'nan wɪ a 'kɔ man 'kpa, 'pian 'kɔ 'nan wɪ 'ka 'ka man dɪ. ¹³ E ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ "le 'an 'pɔn -ji nɛnnun -le 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'ka 'nan wɪ ci 'kɔ man bɛ, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'ka -kɔɔn 'kɔvɛ 'nan 'kɔ 'nan wɪ a 'ka man.

Bali -tɔwɪ "lɛ nɛn 'ka 'fli 'nɔn!

¹⁴ Minnun nɛn wa'a yɪ tɛala Zozi da dɪɛ, te 'ka 'fɔ o -sru "dɪ! -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, 'wɪ tɪglɪ 'lee 'wɪ 'wɪɪɪɪ 'ka 'kɔlamaman -e 'o 'tɛ 'e cin da dɪ. Ɛn "nyian bɛ, 'tɛ 'san 'lee klun 'ka 'kɔlamaman -e 'o 'kɔn fɛ -tɔwɪ "nan dɪ. ¹⁵ Ɛn "nyian bɛ, Crizi 'lee Satan yei 'ka 'a ble dɪ. Ɛn "nyian bɛ, min nɛn e yɪ -tɛala Crizi da 'lee min nɛn ya'a yɪ tɛala Crizi "da "dɪɛ, -wee ci "nrɔndɪ 'ka 'tɔwɪ "dɪ. ¹⁶ Ɛn "nyian bɛ, Bali -pan 'kɔn bɛ, -yɔ -pan 'kɔn "cɛɛ dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan -kaa ya Bali nɛn -a yɪɛ ci "man "bɛ -yee 'kɔn 'a. 'Wɪ zɪɛ Bali

-a 'vɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji
'nan:

«An -nyɛanla o va.

An -kɔan -wee Bali -a,

ɛn o -kɔan 'mɛn minnun -a.»

17 -Yee "wɛan nɛn Minsan -a 'vɪ 'nan:

«'Ka 'si minnun yei,

'ka 'cɛn o man!

Fɛ nɛn e 'ka "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ,

'ka -wɛɛ 'nan 'ka "sia -a drɛdɪ man!

-Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ,

an 'ka "kuan 'an 'pɛ "fli "a.

18 An -kɔan 'ka "tɪ "a.

ɛn ka -kɔan 'an 'pɪnɪn 'lee 'an 'lunɪn -a.

'An 'bɔ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali,

mɛɛn 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.»

7

1 'An beenun, 'wɪnɪn zɪɛ Bali -tɔ "da 'nan 'e dra
-cɛɛ, -yee "wɛan e ya "le -kaa 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ
'sidɪ -a 'wɪ 'wɪdɪnɪn nɛn o -kaa "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a
drɛdɪ man! -Kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -e -kaa drɛ Bali -le vɛ
-a "fo, ɛn -kaa drɛ "klandɪ -a Bali lɔ!

Pɔl Korēnti 'nɔn trɪ 'ba 'nan 'e 'nan wɪ 'e 'kɔn o man

2 'Kv 'nan wɪ 'e 'kɔn 'ka man. Kv'a 'wɪ drɛɛɛ -wɪdɪ
'ka 'va min -tɪ lɛ dɪ. ɛn kv'a drɛɛɛ -e 'ka 'va min -tɪ
'e 'si -si tɪɪɪ da dɪ. ɛn kv'a 'ka 'va min -tɪ ta -blɪɪɪ
dɪ. 3 'Wɪ "cɛɛ maan -tɔa 'ka man 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a
dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'ka 'nan wɪ a 'kv man 'kpa
tɪɪɪ. -Te e ya 'belɪdɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man.

ɛn -te e ya -kadɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man. 4 An
-kɔlaman 'wɪ tin 'badɪ -a 'cɛɛ 'an 'ta le 'an "koe "a.
ɛn an -kɔlaman 'ka 'sɪ -fɔdɪ -a. Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nɛn e
bɔa 'kv man bɛ, ya'a 'an "koe 'sia 'an da dɪ, 'pɪan 'an
'ci "nranman 'e -ciala "da.

Korēnti 'nən 'ta wɪ mandɪ ci 'nran -nən Pəl le

⁵ Zɪ kʊ 'bɔla Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'kʊ 'ci 'ka 'kɔnlɛa "tra "dɪ. 'Wɪ a 'kʊ man -pɛ pɛɛnɔn da. Minnun a 'tɛ 'panan 'kʊ da -pɛ -tʊ -a. ɛn "nyian bɛ, 'kʊ 'ci a 'e 'tɔdɪ lou. ⁶ 'Pian Bali nɛn e minnun nɛn o -pɛ -fɔnan "ka "dɛ, e o ci -taa "tra "bɛ, e 'kʊ "koe "tɔ 'kʊ da Tit -le -tadɪ -a. ⁷ E 'ka 'nan Tit -le -tadɪ 'saza 'bɛ 'kʊ "koe "tɔ 'kʊ da dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kaa 'bɔ "koe "tɔ -a 'e da bɛ, -yɛɛ 'kʊ "koe "tɔ 'kʊ da. Yaa 'sinan 'pa 'kʊɛ 'nan, 'an dra 'ka -tɛa 'kpa tɪglɪ. ɛn 'wɪ nɛn e drɛ bɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ. ɛn "nyian 'nan, ka ya 'ka 'tɔdɪ 'an -sru 'plɛblɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

⁸ 'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, maan -tɔa 'nan e 'wɪ 'nan 'ka man. 'Pian -a 'wɪ 'ka 'nanlɛ 'an man "fo "dɪ. E ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, zɪ maan 'man 'nan 'fluba zɪɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, 'wɪ 'nan 'an man. ⁹ 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ 'an 'ci "nranman. 'An 'ci 'ka "nranman 'nan an 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian 'an 'ci "nranman 'nan 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ bɛ yaa drɛ ɛn 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. -Yɛɛ "wɛan nɛn 'fluba 'bɔ nɛn kʊa crɛn -tɛ zɪɛ ya'a 'wɪ drɛlɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tʊ lɛ dɪ. ¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ -le "wɛan ɛn e 'si -a drɛdɪ man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, -a 'wɪ 'ka -taa 'nanlɛ "man "dɪ, kɔɔ Bali -a "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ -le "wɛan ɛn ya'a 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ 'ka 'va nun bɛ, kaa 'sia 'wɪ 'a, ɛn kaa man toba -fɔ 'mɛn. 'An yɪdɪ dra 'ka -tɛa, ɛn 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. 'Wɪ nɛn min zɪɛ

yaa drε bε, e 'nan 'ka man, εn e 'ka 'tε "klan -a. -Yee "wεan ka 'wι "nεn kōon -yrε. 'Wι 'bō zιε -a drεdι -a bε, kaa -ci kōon 'nan ka 'ka -a -sru "dι.

¹² Fluba 'bō nεn maan crεn -tε 'cεε zιε, ma'an crεn -tελε min nεn e 'wι 'wλidι drε bε -yee "wεan dι. Εn "nyian bε, ma'an crεn -tελε min nεn e 'wι 'wλidι 'bō drε -yrε "bε -yee "wεan dι. 'Pian maan crεn -tε 'cεε 'nan -e 'ka -kōla -a -kōondι -a 'nan Bali 'lε bε, ka ya 'kū -sru "fo. ¹³ 'Wι zιε kaa drε. -Yεε -maan 'kū "koe "tō 'kū da.

-A da "cεε e -fū 'saza dι. 'Pian zι kū Tit 'yι bε, 'kū 'ci "nran 'e 'ciila "da. Kōō 'wι nεn kaa "koe "tō -a 'e da bε, e ci "nrandι -nōn -yrε. ¹⁴ 'Wι 'kpa, Tit 'bō yιε man bε, an 'ka 'sι -fō, εn ka'an 'tελε 'yra -a dι. 'Ka 'tō "yι "nεn kūa 'vι bε, e drεla "da, "lε zι 'wι pεεnōn nεn kūa 'vι 'cεε bε e ya tū pεεnōn man 'wι tιglι 'a bε -yee 'wι 'zū. ¹⁵ Tit -lε 'ka yιdι "yι "bε 'e 'ciila "da "mεn. Kōō zι e 'lū 'ka 'va bε, yaa 'yι 'nan 'ka 'man a 'e wūddι -e 'ka 'ta wūla 'kū wei da. Εn yaa 'yι "nyian 'nan 'ka yιε 'nan 'e man εn cee 'kun 'ka 'pε "fli "a. ¹⁶ Kaa -ci kōon 'nan, an -kōlaman 'an yι -tεala 'ka da 'wι pεεnōn 'ji. 'Wι zιε yaan 'ci nran 'kpa.

8

'Yalε -tεnōn nεn Zeruzalem -leglizι -ji bε Zozinōn "yι drε -wlε

¹ 'Kū "būi Zozinōn, 'wι nεn Bali -lε "yι -a drε -leglizinun nεn Masedōa 'lεglōn 'ji bε -a -jinōn lε bε, e ya "lε 'kū 'sinan 'pa 'cεε. ² Yra yιdι "kaga 'bō o man -wee yι -tεradι Bali da -nanjεn vε -a. Εn 'yalε o -tε 'e 'ciila "da. 'Pian ci "nrandι -dan a -wlō, εn o "lala -nōn "kaga Zozinōn 'lε vε -a. ³ 'Wι 'kpa, maan vε o man 'nan, zι e cι -wlō "bε waa -nōn, εn "nyian waa

-nōn 'e 'cila "da. Min -tv 'ka 'tōlε o man -a -nōndi -a dī. ⁴-Wεε kōala 'kū man 'kū trv 'badī -a 'nan 'kū 'si -nōn 'wlε -e "yi "nēn Zozinōn "ta -a dra Bali -le minnūn nēn Zeruzalēm bε -wlε "bε, 'o 'wee vε 'pa "va. ⁵'Wī nēn -a -cin 'ka 'kū 'ji dīε, -a 'bō nēn waa drε. Kōō 'o 'fli -nōn Minsan -le 'nyranman -ji, εn "bε -sru 'o 'fli -nōn "nyian 'kū 'bō lε 'padī -a 'kū 'va. Waa drε "le zī Bali cī "va "bε -yee 'wī 'zv. ⁶'Wī zīε -yee "wεan nēn kū Tit trv 'ba 'nan, 'e 'lv 'ka 'va. "Yi "nēn yaa pei -trōa 'nan 'ka drε Zeruzalēm Zozinōn 'le vε -a bε, 'e 'lv -a 'le 'sran.

⁷'Cee yi -teradī Zozi da a -dan. En ka Bali -le 'wī 'paaman sidō. En kaa -ci maan 'kpa tīglī. En 'ka 'man a 'e 'tōdī 'plēblε Bali -le 'wī 'ji. En 'ka cin ye "yi 'kpa "le zī kva -nan kōōn 'cεε bε -yee 'wī 'zv. 'Wī pēēnōn zīε cεε dra 'e -ciala "da. -Yee "wεan maan laabo 'ka lō 'nan "yi "nēn ka "ta -a dra Zozinōn 'le vε -a bε 'e -ciala "da "nyian!

⁸-Tō "cεε maan wo 'ka man 'nan -e 'ka drε dī. 'Pian 'wī nēn Zozinōn -mienun -a drε bε, maan 'sinan 'pa 'cεε 'nan -e 'ka "koe 'e 'kōn 'ka da 'cee vε drēnan. 'Wī zīε -a drēdī -a nēn 'ka "būl Zozinōn yidī "yi "ci -kōōnman. ⁹"Yi "nēn -kaa san Zozi Crizi -a drε bε kaa -tōa. Kaa -tōa 'nan e ya fεzan -a Bali 'lε, εn 'e 'fli drε 'yalε -tēzan 'cee "wεan. Yaa drε zīε 'nan -e -yee 'yalε -tēdī 'e 'ka drε fēnōn 'a Bali 'lε.

¹⁰'An 'ci wī nēn e ya "le 'an vī 'cεε 'wī zīε -a da bε, -nyrēn 'gū. E ya 'cee 'wī "yi "a -e "yi "nēn Zozinōn "ta -a dra Zeruzalēm Zozinōn 'le vε -a bε, 'ka 'cee vε 'pa "va. 'Wī 'kpa, cεε 'wī zīε -a pei 'trōa "nēn "le pee man, εn cεε 'vī 'ka 'bō 'a 'nan, kaa dra. ¹¹-Yee "wεan 'bε nēn 'gūε, 'ka yīε -trōa "da, -e 'ka 'le 'sran. 'Ka 'ta 'e 'kōn "fava -a drēnan "le zī 'ka 'ta drε "fava -a vīnan 'nan kva dra bε -yee 'wī 'zv. "Lala nēn 'ka 'pε "sōa

-a -nōndi -a bε, -a 'bō nēn 'ka -nōn! ¹² Maan ve 'cεε 'nan, -te min fε -nōn 'e 'ci 'fidaa 'a, "le zi -a -pε "sōa -a bε -yee 'wι 'zυ bε, -yεε 'sō Bali lε. 'Pian 'bε nēn min -pε 'ka 'sōa 'bε 'nōndi -a dιε, Bali 'ka tin tεa min da 'bε man dι.

¹³ Fε nēn maan 'vι zιε -yεε cι 'nan, e 'ka 'nan 'ka "drε wυ 'yalε -tēnōn 'a fε -nōndi min pee lε -le "wεan dι. 'Wι nēn e cι "yi "bε -nyrēn 'nan, 'e 'kōn 'ka pεēnōn 'lō 'sεzēnōn. ¹⁴ Bε nēn 'gυε fε a "cee 'lō "kaga, 'pian -a 'wι a -wee "man. -Yee "wεan 'ka 'pa o va! 'Li 'pei -te -a 'wι a "cee "man bε, -wεε "paa 'ka 'va. E ya "le Zozinōn 'o 'wι zιε -a drε te fε a o pεēnōn 'lō 'sεzēnōn.

¹⁵ Kōō e ya 'e 'crēn -tēdι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te min -tυ -a koola "kaga 'kō oō,

-yee vε 'lee min nēn

yaa koola "wεnnōn bε e 'bō 'e cin man.

En -te min -tυ -a koola "wεnnōn 'kō oō,

-yee vε 'lee min nēn

yaa koola "kaga "bε e 'bō 'e cin man.»

Pōl minnun 'pa 'sia Korēnti 'nōn lε

¹⁶ Kυ Bali muo -fōa 'nan, yaa drε εn 'ka 'nan wι a Tit man, "le zi 'ka 'nan wι cι 'kυ man bε -yee 'wι 'zυ.

¹⁷ Kōō 'wι nēn kυa laabυ Tit -lō bε, e wυ "man 'e 'ta le "koe "a. Maan ve 'cεε 'nan, -yεε 'vι 'e 'bō -a 'nan 'e 'lō 'ka 'va.

¹⁸ -Kaa "bυi Zozizan nēn -a 'tō "yi "a -leglizi -tυdυ pεēnōn 'ji Zozi Crizi -le 'wι 'nōnnōn vιdι man bε, kυa "paa "va -wεε "lō "a. ¹⁹ -Leglizinun 'bō 'bε 'si "va 'nan 'e 'kυ 'kυ 'pa "yi "nēn kυ "ta -ko -a -nōn lε Zeruzalem bε -a -nan. "Yi zιε kυ "ta -ko -a 'nan -e Minsan 'bō 'tō 'e drε -dan, εn -a -kōōndi nēn "nyian 'nan kυ ya "vale 'nan 'kυ "paa o va. ²⁰ En "nyian bε, kυ 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wι 'kυ man -wlidι "lala

"kaga zιε -yee "wεan dι. ²¹ Koo kva -wεεman 'nan 'wι nen kva dra bε 'e 'kōn 'e 'sōdι "ji Minsan 'lε, εn kva -wεεman 'nan 'e 'kōn 'e 'sōdι "ji minnun 'lε.

²² Min "fli zιε, -wεε "ta "lo. En kv -kaa "bυι Zozizan 'tυ 'pa "nyian o va. -Kaa "bυι zιε, kva 'yι -pε "kaga "ji 'nan -a "koe "a 'e da Bali -le 'nyranman 'padι -ji. 'Bε nen 'gυε, -a "koe "a 'e da 'e 'ciudadι "da, koo e yi -tεala 'ka da "fo.

²³ Tit -le vε bε, kvε 'ta wυla 'bε 'a, εn kvε 'nyranman "paa 'bε 'a 'cee vε -a. 'Pian Zozinōn nen o 'lυ -a 'palε bε, -wee vε bε, -leglizininun 'bε o 'pa 'sia. Minnun Crizi 'tō dra -dan -wee "wεan. ²⁴ -Yee "wεan 'ka o 'kun 'ka 'pε "fli "a, -e -leglizininun 'o 'tō 'nan, ka min ye "yi. En -e 'o 'tō "nyian 'nan, 'ka 'sι nen kva -fō bε, e 'ka 'wι "tun "a dι.

9

Fε -le "wεan nen Pōl Zozinōn -mienun -trōa 'e 'lε bε yaa -ci 'vι

¹ Maan 'yι 'nan, e 'ka paan "le 'an 'fluba cren -te 'cεε, "yi "nen Zozinōn "ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem bε -wlε "bε, -a da dι. ² Koo maan -tōa 'nan, 'ka 'ta a "fava 'wι zιε -a drenan. En an 'ka 'sι -fō Masedōa 'nōn 'lε 'wι 'bō zιε -a man. Maan 'vι -wlε 'nan, kaa nen Akai 'lεglōn 'ji bε, -e 'e "sia "nen "lε pee man bε, te 'ka 'man a 'e wυdι 'wι zιε -a dredι -a. En 'ka "koe "nen 'ka da -a drenan bε, e Zozinōn "kaga "koe "tō 'o da.

³ An -kaa "bυι Zozinōn 'labε o -trōa 'an 'lε 'nan -e 'ka 'sι nen kva -fō bε, -a "nen 'e vιlε 'e 'fυ 'e "tun "dι. An ya "vale 'ka 'man 'e 'kōn 'e wυdι 'wι nen maan 'vι minnun lε bε -a da. ⁴ Fε nen maan ve zιε -yεε cι 'nan, -te 'kv 'vale Masedōa Zozinōn -mienun -a kv 'lυ te 'ka 'man 'ka 'e wυdι dιε, e 'ka "yi "dι. Koo 'kv 'bō

nēn kʉ 'ka 'sɪ-fɔ bɛ, 'yra -taa 'kʉ 'tɛlɛ, ɛn 'ka 'bɔ "nyian 'yra -taa "cee "tɛ wʉlɛ. ⁵-Yee "wɛan nēn maan 'yɪ "yi -e 'an -kaa "bʉɪ Zozinɔn zɪɛ o trʉ 'ba 'nan 'o 'trɔa 'an 'lɛ. O "ta "lo 'nan -e "yi "nēn kaa 'vɪ 'ka 'bɔ 'a 'nan 'ka dra bɛ 'o -tɛ 'e cin da. 'Ka -nɔn -wɛlɛ, kɔɔ an ya "vale -a man 'e 'kɔn 'e wʉʉdɪ 'vaa -e 'kʉ 'lʉ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan kaa -nɔn 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, ɛn min -tʉ 'ka 'tɔlɛ 'ka -sru "dɪ.

Fɛ-nɔndɪ ci 'fɪdaa 'a bɛ-yɛɛ 'sɔ Bali lɛ

⁶E ya "le 'an 'wɪ 'tʉ -cin -tɔ 'ka 'ji. -Nyrɛn 'nan, zɪ min fei 'pa bɛ -a ta fɛ 'wɛlɛ nēn yaa -tɛa. ⁷'Wɪ zɪɛ -a da nēn 'ka 'ci "nrɔn, -e min -tʉ 'e 'nɔn "le zɪ e 'sɪ -a souba man bɛ -yee 'wɪ 'zʉ. Te 'e -nɔn 'e 'ci "pou "a dɪ, ɛn te 'e -nɔn "le 'nan fɛ nēn min a 'e 'tɔdɪ -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zʉ dɪ. Kɔɔ min nēn e fɛ -nɔan ci "nrandɪ -a bɛ -a san nēn Bali -a ye "yi. ⁸ɛn "nyian bɛ, 'plɛblɛ a Bali lɔ 'nan -e 'e "yi 'tɔ 'tʉdʉ pɛɛnɔn drɛ 'cɛɛ. Yaa -nɔan 'cɛɛ 'e 'ciladɪ "da, 'nan -e 'ka 'bɔ "nyian 'ka -kɔla "yi 'tɔ 'tʉdʉ pɛɛnɔn drɛdɪ -a min pɛɛnɔn lɛ.

⁹'Ka drɛ zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nēn e 'yee "yi fuila "man,

yaa -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ bɛ,

-a 'tɔ "yi "fo 'li 'trilii.»

¹⁰ɛn "nyian bɛ, Bali nēn e fɛ 'wɛlɛ -nɔan fei 'pazan lɛ, ɛn e -blɪfɛ -nɔan -yrɛ "bɛ, e -taa fɛ 'wɛlɛ 'nɔnle 'cɛɛ 'e 'ciladɪ "da. Yaa dra -e 'e 'pa "da, 'nan -e 'ka -kɔla 'cee "yi fuiladɪ -a "man. ¹¹'Wɪ 'kpa, Bali -taa 'ka drɛlɛ fɛnɔn 'a -pɛ "kaga 'ji, -e 'ka -kɔla "fɛ -nɔndɪ -a minnɔn lɛ 'kpa tɪɪl. Tɔɔn 'cee "yi "nēn kaa "paa 'kʉ 'lɔ -e 'kʉ 'kʉ -a bɛ, -yee "wɛan minnɔn -taa Bali muo "fɔlɛ.

12 'Cee "yi "nēn ka -taa -a drēlē bē, e "paa Zozinōn nēn 'yalē o -tē Zeruzalēm bē o va. En "nyian bē, yaa -maan -e min "kaga 'o Bali muo "fō. 13 'Cee "yi "drēdī zīē, -te waa -nan 'yī bē, o Bali 'tō dra -dan. Kōō ka ya 'ta wōlanān Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn da, en ka fē -nōan -wlē 'ka 'ci 'fīdaa 'a, en kaa dra zīē min pēēnōn lē. 14 'Wī -dan nēn Bali -le "yi -a drē 'cēē bē, -yēē "wēan, o -taa Bali trū 'balē 'cēē 'ka yīdī "yi "a. 15 En -kaa pēēnōn -kaa Bali 'tō drē -dan! Kōō "yi "nēn min 'ka 'kōlaman -e 'e vī 'e 'le dīē, yaa drē -cēē.

10

Tō nēn minnūn -a 'pa Pōl man bē, yaa -ci 'si

1 'An 'bō Pōl, e ya "le 'an 'wī 'tū -ci 'si 'cēē. Minnūn 'wī "paa 'an da 'nan, -te 'an 'ka yā 'yī bē, an 'ka 'va wī vē -trōō. 'Pian -te an 'ka 'ka "srōn "kogo dīē, an 'ka 'va wī tin "baa 'e 'plēblē da. Kaa -tōā 'nan Crizi a -trōō, en e ya min 'kpa -a. An ya "vale 'an 'wī dra "le -yēē 'wī 'zū. -Yēē "wēan an 'ka trū "baa 'kpa tīglī 'nan, 2 te 'ka 'wī drē -te an 'bōla 'ka 'va nūn bē, -e 'an 'ka 'va wī drē 'e 'plēblē da dī! 'Pian minnūn nēn o 'tō "paa 'kū man 'nan blamin -ci 'sō wī -sru "nēn kū cī bē, -te an 'bōla 'ka 'va bē, an tin "baa -wlē 'e 'plēblē da.

3 Kū ya blaminnūn -a, 'bē a zī. 'Pian -kūlī nēn kū cī "man 'gūē, e 'ka blamin -le -kūlī -tandī pē -jī dī. 4 Fē nēn maan 'vī zīē -yēē cī 'nan, 'kūē -kūlī -tan fēnūn nēn kū -kūlī -taan "a bē, o 'ka fēnūn nēn blamin -a "sia -e 'e 'kū -kūlī man bē -a dī. 'Pian 'kūē -kūlī -tan fēnūn bē, Bali 'plēblē 'nōn -wlē -e 'kū Bali 'nanmannōn 'le 'plēblē 'klī. Blamin -le cī "nrōndī nēn e ya -wlīdī "bē, kūā yī -kaa. 5 En -yēē -dandan 'tandī nēn yaa maan ya'a 'we "man -e 'e Bali -tō dīē,

kuva yi -kaa. Kva dra 'nan -e blamin -le ci "nr̄ōndi p̄ēēn̄ōn 'e lila Bali da te e 'ta w̄ōla Crizi wei da. ⁶ En minnūn n̄ēn 'o 'w̄i "paa 'k̄v da 'lab̄ε, k̄v -taa 'w̄i "n̄ēn -k̄ōōnl̄ε -w̄l̄ε. 'Pian k̄v ya -a man -p̄ēēnnan 'nan 'ka 'b̄ō 'lab̄ε, 'ka 'ta w̄ōlad̄i 'sia 'k̄v wei da t̄iḡl̄i 'vaa -e 'k̄v dr̄ε.

⁷ 'Ka 'w̄i ḡv̄ε -a -nanj̄ēn 'ka 'b̄ō 'a -tv̄. Min n̄ēn yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya Crizi -le v̄ε -a b̄ε, -a -cin 'e 't̄ō "ji 'nan, 'k̄v 'b̄ō "nyian "k̄v "ya wo Crizi -le v̄ε -a "le -yee 'w̄i 'zv̄! ⁸ En "nyian b̄ε, 'ka -t̄ō 'nan, Minsan -a -si -n̄ōn 'k̄v̄ε 'nan 'k̄v 'pa 'ka 'va -e 'ka 't̄ō 'pl̄ēbl̄ε, 'pian yaa v̄l̄ε 'nan k̄v 'ka 'ci baa -ji d̄i. -Te 'w̄i z̄l̄ε an 'k̄v 's̄i -f̄ō -a 'e 'c̄iila "da "b̄v̄v̄ "b̄ε, -a 'yra 'ka 'an 't̄ēa "fo "d̄i.

⁹ Te 'ka 'ci "nr̄ōn 'nan, an ya "vale 'an 'ka -t̄ēa "k̄lan -a 'm̄ēn 'flubanun n̄ēn maan cr̄ēn -t̄ēa 'c̄ēē b̄ε -a -ji d̄i! ¹⁰ F̄ē n̄ēn maan ve z̄l̄ε -ȳēē c̄i 'nan, minnūn -a ve 'an man 'nan: «P̄ōl -le 'flubanun n̄ēn yaa cr̄ēn -t̄ēa "b̄ε, e 'w̄i tin "baa min l̄ε -ji 'e 'pl̄ēbl̄ε da, ēn e 'w̄i -dandan ve 'e 'fli man. 'Pian -te -a 'b̄ō po a -nan b̄ε, min yīε 'ka "naan "man "d̄i, ēn e 'ka "le min 'e "tr̄ōēn "t̄ō -a wei l̄ε d̄i.» ¹¹ Min n̄ēn e 'w̄i z̄l̄ε -a ve 'an man b̄ε, e ya "le 'an v̄i -a san l̄ε 'nan, z̄l̄i 'k̄v wei c̄i 'k̄v̄ε 'flubanun -ji b̄ε, -a -t̄ōw̄li "n̄ēn "nyian, -te k̄v 'b̄ōla 'ka 'va b̄ε, z̄l̄i 'k̄v dr̄ε w̄inun -k̄ōan.

¹² -A -cin 'ka 'k̄v 'ji 'nan 'k̄v -k̄ōan minnūn z̄l̄ε o va d̄i. -Te 'b̄ε "c̄ēē d̄i, 'k̄v 'c̄ēin -t̄ōala 'k̄v cin yra 'k̄v 'vale waa d̄i. O 'w̄i -dandan ve 'o 'fli man, ēn o ya 'o 'fli -k̄ōōnnan 'o cin man. -Bl̄v̄ 'tand̄i 'b̄ε c̄i z̄l̄ε. ¹³ 'K̄v̄ε v̄ε b̄ε, ku'a 'w̄i -dandan ve 'k̄v 'fli man 'e 'c̄iilad̄i "da "d̄i. 'W̄i n̄ēn 'k̄v 'fli -k̄ōōnman -a b̄ε, Bali -a -n̄ōn 'k̄v̄ε. -Nyren 'nan: K̄v̄ε 'b̄ōla Zozi Crizi -le 'w̄i 'n̄ōn̄ōn 'a 'ka 'va. ¹⁴ -Yee "w̄ēan -a -ci a 'wein 'nan, k̄v 'ka 'w̄i -dandan v̄inan 'k̄v 'fli man 'e 'c̄iilad̄i "da "d̄i. "Te 'e 'k̄ōn 'nan k̄v̄ε "c̄ēē 'b̄ōla Zozi Crizi -le 'w̄i 'n̄ōn̄ōn 'a

'ka 'va 'e tɛdɛ dɪɛ, "te maan ve 'nan 'wɪnʊn nɛn kʊa ve 'kʊ 'fli man 'gʊɛ, e ya 'e 'ciɪladɪ "da. ¹⁵ Kʊ'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciɪladɪ "da "dɪ, ɛn e 'ka min pee -le 'nyranman da dɪ. 'Pian -a -cin a 'kʊ 'ji 'nan, -te 'cee yi -tɛradɪ Zozi da 'pa "da "bɛ, 'kʊ 'tɔ 'e drɛ "nyian -dan 'ka 'va. ɛn e drɛ -dan 'nyranman nɛn kʊa "paa bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ 'E drɛ zɪɛ -e 'kʊ -kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a 'ka -sru 'flanun da "nyian. 'Wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'kʊ 'ji. 'Pian kʊ 'ka "vale 'kʊ 'fli dra -dandan 'nyranman nɛn min pee -a 'pa bɛ, -a da dɪ. ¹⁷ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Min nɛn e ya "vale 'e -dandan "taan bɛ, 'e -dandan 'tan 'nyranman nɛn Minsan -a "paa bɛ -a.»

¹⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian min nɛn Minsan -a 'tɔ "yi "ve bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a.

11

Pɔl 'wɪ 'ci 'si Korēnti 'nɔn lɛ 'e 'nanmannɔn da

¹ 'Ka 'wɪ "man -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le "mɛɛn -wulo 'ka "nyian 'an da dɪ! 'Ka yra 'si, 'ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'fli -sɪ -fɔ! ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, an 'ka 'sia te ka ye "le 'nan lʊmɔn nɛn ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zʊ, ɛn an 'ka 'nɔn -kɔnnɛn lɛ. -Kɔnnɛn zɪɛ Crizi nɛn. -Yee "wɛan an ya 'ka 'ta man bʊnan "le zɪ Bali man bo 'yee minnʊn da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³ 'Wɪ nɛn -mlɛn -a drɛ 'li ɛv lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! E ɛv man 'yɪ 'yee see "paa weinʊn -a. "Klan a 'an 'ji 'nan, te 'cee vɛ 'e drɛ zɪ dɪ! Kɔɔ an ya "vale 'nan 'ka 'fʊ Zozi Crizi -tʊwli -sru, ɛn 'ka 'fʊ -a -sru 'ka 'ci 'fɪdaa 'a.

4 Fε nēn maan ve zιε -yεε ci 'nan, kv Zozi Crizi -le 'wι 'vι 'cεε, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta 'wι 'pee vι 'cεε Zozi da. En "nyian bε, Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta lei pee -nɔndι 'cεε 'wι vι. En "nyian bε, kv Zozi Crizi -le 'wι 'nɔnnɔn 'vι 'cεε, 'pian ka "we "man -e min 'e 'wι 'nɔnnɔn 'pee vι 'cεε.

5 Zozi 'le 'pasianɔn nēn o -dandan "taan 'labε, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wεnnɔn Bali -le 'wι 'ji dι. 6 'An 'pε 'ka 'sɔa 'wι tin 'badι -a fenyian "le -wee 'wι 'zv. 'Bε a zι, 'pian te e ya Bali -le 'wι 'tɔdι -a bε, mεen -tɔa. 'Wι zιε mεen 'ci kɔɔn 'ka 'tɔdɔ pεenɔn lε, en mεen 'ci kɔɔn -pε "kaga "ji.

7 Bali -le 'wι 'nɔnnɔn nēn maan 'vι 'cεε bε, maan 'vι 'cεε 'e "tun. Ka'an 'pan wɔlε dι. -Te an 'wι zιε -a dre bε, e 'ka 'wι 'wɫidι "a dι. 'Pian 'an 'fli dre 'cεε "wεnnɔn 'nan -e 'ka dre -a "nēn "blnɔn 'a. 8 An wu "man en -leglizi peenun 'an pan 'wɔ 'nan -e 'an -kɔla 'nyranman zιε -a 'padι -a 'cεε. E ya "le crin nēn maan 'wɔ, kɔɔ -a -nɔan da "cεε -e -leglizi pee nēn 'yaan 'pan wɔ dι. 9 -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, tɔ nēn maan dre 'ka 'va en "lala 'wι 'tɔ 'an man bε, ma'an 'silε 'ka 'va min -tɔ -lɔ dι. 'Pian -kaa "bɔvι Zozi nēn Masedɔa 'leglɔn 'ji bε -wεε ta 'palε 'an 'va "lala "nēn -a 'wι ci 'an man bε -a. Maan wεε 'nan te 'an 'kɔn 'ka 'win -ji -trɔ -a dι. En maan dra tian zι. 10 An ya Crizi -le 'wι tɫɫi -sru, en an 'wι tɫɫi ve 'cεε. Maan ve 'cεε 'nan, 'wι nēn maan ye 'mēn 'tɔ -dan tɔ -a zιε, min -tɔ 'ka Akai 'leglɔn pεenɔn 'ji -e 'e -kɔla -a 'sidι -a 'an 'lɔ dι. 11 -Mε "le "wεan nēn an 'wι zιε -a 'vι? En -te maan 'vι bε, -a -ci nēn 'nan ma'an 'ka 'ye "yi dɔv? -Cεjε, 'bε "cεε dι. 'Pian an 'ka ye "yi, en Bali -a -tɔa 'nan 'wι 'kpa nēn maan ve.

12 An 'ka ye "yi, 'pian maan dra "le zι maan pei 'trɔa 'e 'cēn bε -yee 'wι 'zv. Ma'an wεεman 'nan

'kaan 'pan wɔ dɪ. Maan dra zɪɛ minnun nɛn o cɪ 'kɔ
'man -wɛɛnan bɛ -wee "wɛan. O ya -si -tɔ -wɛɛnan
'nan -e 'o -dandan 'tan -a vɪdɪ -a 'nan, kɔ "lala "sia
"le 'wee 'wɪ 'zɔ.

¹³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozi Crizi -le 'pasianɔn tɪglɪ
"cɛɛ waa dɪ. Min see "paanɔn nɛn waa, ɛn 'o 'fli ta
yɔɔman 'nan o ya Zozi Crizi -le 'pasianɔn 'a. ¹⁴ 'Wɪ
zɪɛ te 'e 'ka 'kan dɪ! Kɔɔ Satan 'bɔ bɛ, 'e 'fli ta yɔɔman
'nan e ya Bali -le 'pasiazan -a. ¹⁵ -Yee "wɛan maan
ve 'cɛɛ 'nan, e 'ka min 'kan wɪ -a -e Satan -le minnun
zɪɛ 'o 'fli ta yɔɔ 'nan o ya Bali -le 'nyranman 'panɔn
'a dɪ. 'Pian -wee 'wɪ 'le 'srannan "bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn
waa drɛ bɛ -a man pan nɛn Bali -a wo -wɛɛ.

Yra yɪdɪnun nɛn o 'bɔ Pɔl man bɛ yaa -nan wɪ 'vɪ

¹⁶ E ya "le 'an vɪ "nyian 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn
'ka 'ji 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ! 'Pian -te 'wɪ zɪɛ -a
-cin nɛn 'ka 'ji bɛ, ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an
'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man "wɛnnɔn "le 'an 'wulo
'ka 'an da dɪ. ¹⁷ 'Wɪ -dandan nɛn an "ta -a ve 'an
'fli man 'gɔɛ, maan -tɔa 'nan, e 'ka 'wɪ nɛn Minsan
'suzan -a ve bɛ -a dɪ. 'Pian e ya "le min nɛn -a -wulo
'ka 'e da dɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnan. ¹⁸ Min "kaga "a 'ka yei,
o 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man 'nan -e 'o 'sɔ minnun
ɛ. -Yee "wɛan 'an 'bɔ "nyian "an dra zɪ. ¹⁹ 'Ka 'fli
"siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a, 'pian ka "we "man -e 'ka "trɔɛn
"tɔ minnun nɛn o -wulo 'ka 'o da 'labɛ dɪɛ -wɛɛ. ²⁰ O
'ka drɛ 'wee nɔannun -a, te 'o 'ka 'ta -ble. Ka ya -
wɔ "pɔ 'kuin, ɛn o -va -ble 'ka da, te o 'pa -fɔɔman
'ka yra. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa dra 'cɛɛ te ka "we "man.
²¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a -cin 'ka 'tɔɛ 'kɔ 'ji 'nan 'kɔ
'ta zɪɛ -a wo 'ka 'va 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian -te 'ka 'ci
'nrɔnman 'nan, e ya 'yra -tɛ wɪ -a 'kɔ 'lɔ bɛ, -a -nɔan
da nɛn.

'Wɪ-dandan nɛn minnun -a ve 'o 'fli man bɛ, 'an 'bɔ "nyian an 'ta "an "ve. "An "ve "nyian 'le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. ²² O ya Ebre 'nɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian Ebre min nɛn "mɛɛn "a. Izraɛl 'nɔn nɛn waa, ɛn 'an 'bɔ "nyian Izraɛl min nɛn "mɛɛn "a. Abraam kludanɔn nɛn waa, ɛn 'an 'bɔ "nyian Abraam kluda min nɛn "mɛɛn "a. ²³ O ya Crizi 'sunɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian an ya Crizi 'suzan -a 'e "mlian o pɛɛnɔn da. Maan ve 'le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. An Bali -le 'nyranman 'pa e ciɪ o pɛɛnɔn 'le vɛ da. An -pʊ 'kɔn bli Bali -le 'wɪ 'ji e ciɪ o pɛɛnɔn 'le vɛ da. Minnun 'an -sɔn e ciɪ o pɛɛnɔn da. Tʊ "kaga 'bɔ bɛ, 'an 'kadɪ -fɔla tʊ Bali -le 'wɪ 'ji. ²⁴ Zuif 'nɔn 'an 'sɔn 'e 'pa -a 'soolu, te o -ngble 'lɛ wo 'an 'ji -tʊdʊ -fuba yaaga 'wɛ 'sɔrasɪɛn. ²⁵ Rɔm 'nɔn 'an 'sɔn sɔnba "a 'e 'pa -a yaaga. ɛn Zuif 'nɔn -a wɛɛ 'nan 'waan -tɛa "kɔlɛ -a 'e 'pa -a -tʊ. ɛn -klʊ -sran ji 'maan 'e 'pa -a yaaga 'yi yiɛ da. -A -tʊ drɛ bɛ, an -pei -man -tʊ 'lee yidɛa drɛ 'yi 'va. ²⁶ An 'ta "kaga 'wʊ bɛ, te fɛ 'an "bluman. -A -mie drɛ 'yi 'cɛnnan 'ji, ɛn -a -mie drɛ bɛ, yiɛ 'plɛnɔn 'bɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ bɛ, 'an "bʊɪ Zuif 'nɔn 'bɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ bɛ, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ 'fla yei, ɛn -a -mie drɛ "bui "da, ɛn -a -mie drɛ 'yi yiɛ da, ɛn -a -mie drɛ bɛ, minnun nɛn 'o 'fli "siala 'an "bʊɪnʊn Zozinɔn 'a bɛ, -wɛɛ 'an blu. ²⁷ ɛn "nyian bɛ, bodrun funnin te an ya 'nyranman da, ɛn bodrun funnin te 'an "koe -nyaan. -A -mie drɛ bɛ, 'an yi 'sɔn, ɛn -a -mie drɛ bɛ, dra 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, 'yi dra 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, an fɛ 'sɔn, ɛn -a -mie drɛ bɛ, trun 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, sɔ klɪ 'an man. ²⁸ 'Wɪ "kaga "a tian paan -e 'an vɪ, 'pian -a -tʊwɪ 'gʊɛ -a 'bɔ nɛn maan ve. Yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ te -leglizi -nan wɪ a 'an man.

29 -Yεε ci 'le 'nan -te min 'ka 'e 'tɔdi 'pleble yi -teradi Zozi da -ji diε, 'an 'bɔ "nyian te "mεn "koe "a 'e 'sidi 'an da. En -te min -tu 'si -si tigi da bε, 'an 'bɔ "nyian -a 'wɪ trun -fɔa 'an man.

30 -Te e ya 'nan 'an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man bε, yra yidunun nen o 'bɔ 'an man Bali -le 'wɪ 'ji bε -a 'bɔ 'a nen an -dandan "taan. 31 'Wlu "cεε maan -sεan "di. Bali nen -kaa san Zozi "ti "a bε yaa -tɔa zi. 'Tɔ -dan 'e 'fɔ -yee vε -a 'li 'trilii. 32 'Wɪ 'kpa, tu nen an ya Damas bε, 'fla zɪε -a tazan nen mingɔnnεn Areta -a -tɔ bε, e minnun paala 'fla man -klɔn -yrε pεεnɔn "nen 'nan -e 'waan 'kun. 33 'Pian min -mienun 'pa 'an 'va, waan 'fɔ saannεn 'ji, εn waan 'bɔla -fenɛdi da. -A -nan nen waan sɔɔnla 'fla man -klɔn -sru, εn an -kɔla 'tɛdi -a -ji.

12

'Winun nen Bali -a -nan kɔɔn Pɔl ε bε yaa 'vɪ

1 E ya 'le 'an 'wɪ -dandan vɪ tian 'an 'fli man. Maan -tɔa 'nan e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian 'winun nen Minsan -a -nan kɔɔn 'mεn bε 'lee 'winun nen yaa ta 'bɔla 'mεn bε, 'e 'bɔ 'mεn 'bε da. 2 An Zozizan 'tu -tɔa. Zozizan zɪε 'wɪ nen e drε -yrε "bε -a -nan lε -fuda sinjεn nen 'gɔ. Bali -a 'sia εn e -kɔ -a la yaaga da. 'Pian -te -a lei -a nen Bali -kɔ -o, ma'an tɔa di. En -te -a po -a nen Bali -kɔ -o, ma'an tɔa di. Bali -tɔwli 'bε -tɔa. 3 'Wɪ 'kpa, min zɪε maan -tɔa. -Te -a lei -a nen Bali -kɔ -o, ma'an 'bε tɔa di. En -te -a po -a nen Bali -kɔ -o, ma'an 'bε tɔa di. Bali -tɔwli 'bε -tɔa. 4 Maan -tɔa 'nan Bali -kɔ -a 'yee fεnan nen min 'ka 'e yra ye 'mlɔnmlɔn diε -a -nan. Min zɪε 'wɪ nen yaa 'man bε, blamin 'ka 'kɔlaman -a vidɪ -a di, εn -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'nan blamin 'e vɪ di. 5 Min zɪε -a

le nen an 'tə -dan -nəan. -Dandan 'tandɪ 'an 'bə 'le 'wɪ 'a bɛ, ma'an dra dɪ. 'Pian -te maan 'vɪ 'nan 'an -dandan "taan bɛ, yra yɪdɪnun nen o 'bə 'an man bɛ, -a 'bə nen maan ve.

⁶ En -te an "ta -dandan "taan 'an 'bə 'le 'wɪ 'a bɛ, e 'ka 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Kəɔ 'wɪ nen e drɛ tɪgli bɛ -a 'bə nen maan ve. 'Pian 'an 'pɛ da -təa 'bɛ 'a. Maan dra zɪɛ 'nan -e minnun 'o 'mɛn 'wɪ tin 'ba 'wɪ nen waa -nan 'yɪ 'an 'lə bɛ -a da 'lee 'wɪ nen waa 'man 'an da bɛ -a da.

⁷ 'Wɪ nen Bali -a -nan kəɔn 'mɛn zɪɛ, e ya -nyrɛnnɛn wɪ -a. -Yee "wɛan "təgə 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a bɛ, Bali 'an 'mɛan drɛ. E ya "le 'nan lei nen 'an 'kələ 'ji. Satan -le 'pasiazan -tə nen 'an man te 'e 'tɛ -kəɔnman 'mɛn "təgə 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a.

⁸ An Minsan trv 'ba 'e 'pa -a yaaga 'nan, 'e Satan -le 'pasiazan zɪɛ -a 'si 'an man. ⁹ Minsan 'ka 'wɪle "man "dɪ. 'Pian yaa 'vɪ 'mɛn 'nan: «Mɛin ye "yɪ, ɛn mɛin drɛ 'mɛn min -a, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a. 'Bɛ nen 'i "koe 'ka 'i da dɪɛ, -a -nan nen 'mɛn 'plɛblɛ bəala -dan.» 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan, an -dandan "taan 'nan 'an "koe 'ka 'an da dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le 'plɛblɛ 'e 'kən 'an 'lə. ¹⁰ -Yee "wɛan 'bɛ nen 'gʊɛ, -te yra yɪdɪ a 'an man oo, ɛn -te minnun 'an "srɔnman oo, ɛn -te 'wɪnun bəa 'an man oo, ɛn -te minnun 'tɛ "paa 'an da oo, ɛn -te "klan 'an -tɛa oo, Crizi -le "wɛan bɛ an "we "man ci "nrandɪ -a. Kəɔ maan -təa 'nan, 'bɛ nen 'an "koe 'ka 'an da 'gʊ dɪɛ, -a -nan nen Crizi 'plɛblɛ -nəan 'mɛn 'e 'ciɪladɪ "da.

Korēnti 'nən 'nan wɪ a Pəl man

¹¹ An 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Cɛɛ -maan maan drɛ zɪ. Kəɔ cɛɛ 'wɪ -dandan ve paan 'an man, 'pian ka'a drɛɛ dɪ. An 'ka fɛ -tə -a dɪ, 'pian Zozi 'le 'pasianən nen o -dandan "taan 'labɛ, maan

-tōa 'nan an 'ka o man "wennōn Bali -le 'wɪ 'ji dɪ.
 12 'Wɪnun nēn waa -kōnman 'nan an ya Zozi 'le
 'pasiazan -a bɛ, 'an -pōan 'sran 'e cin da, ɛn maan
 drɛ 'ka 'va. -Te e ya 'lɛbo "fō wɪnun -a oo, ɛn -te e
 ya -cɛ -srōn "wɪnun -a oo, ɛn -te e ya 'wɪnun nēn o
 Bali -le 'plɛblɛ 'ci -kōnman bɛ -a oo, maan pɛɛnōn
 drɛ 'ka 'va. 13 -Mɛ "wɪ nēn maan drɛ -leglizi peenun
 -ji, te ma'an 'bɛ drɛlɛ 'ka 'va dɪ? Maan -tōa 'nan, e
 ya -tōwli "cɛ, -nyrɛn 'nan, ma'an -wɛɛɛ 'nan 'kaan
 'pan wɔ dɪ. -Te kaa ye "le maan drɛ 'wɪlɪdɪ "bɛ, 'ka
 yra 'si, 'kaan man wɪ 'cɛ!

14 'Bɛ nēn 'gʊɛ an man wɔɔ 'nan -e 'an 'cɛin
 yaagazan 'e 'lɔ 'ka 'va. 'Pian -te an 'lɔ bɛ, ma'an
 -wɛɛman 'nan 'kaan 'pan wɔ dɪ. Kōɔ 'ka 'lɔ fɛ va
 "cɛɛ an cɪ dɪ, 'pian 'ka 'bɔ pɔ va nēn an cɪ. Kaa -tōa
 'nan, 'nɛnnun "cɛɛ fɛ treman 'o "tɪ 'lee 'o "bɔ "le vɛ
 -a dɪ, 'pian 'nɛn "tɪ 'lee 'nɛn "bɔ 'bɛ fɛ treman 'wee
 'nɛnnun -le vɛ -a. 15 'Mɛn vɛ bɛ, "lala pɛɛnōn nēn 'an
 'lɔ bɛ, e -ko 'ka 'wulo -wɪ. ɛn 'an 'bɔ 'an 'fli -nōan
 "nyian "fo 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va. -Te an 'ka ye "yi
 "bɔɔ zɪɛ, ɛn ka'a "mɛn 'yɪ 'wo "yi "dɪɛ, e ya 'kpa?

16 Ma'an -wɛɛɛ 'nan 'kaan 'pan wɔ dɪ. 'Wɪ 'kpa
 nēn! 'Pian 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan, an 'ka
 'man 'yɪ see "paa weinun -a, te an "lala "kooman
 'ka 'lɔ -pɛ pee -ji zia. 17 Minnun nēn an o 'pa 'sia 'ka
 'va bɛ, -tɪɛ 'ka 'ta blɪ "lala "koodɪ -a 'ka 'lɔ? 18 An Tit
 trɔ 'ba 'nan 'e 'lɔ 'ka 'va. ɛn an -kaa "bɔɪ Zozizan 'tɔ
 'pa "va, -wɛɛ 'lɔ 'a. Tit nēn e 'lɔ zɪɛ, e 'ka 'ta blɪ "lala
 "koodɪ -a 'ka 'lɔ? -Cɛjɛ, ya'a drɛlɛ zɪ "fo "dɪ. Kōɔ 'kɔ
 'vale -a 'kɔɛ ci "nrōndɪ a -tōwli, ɛn kɔ 'ta wɔla 'a -si
 -tōwli "da.

19 -A -mie -nan bɛ, 'ka 'ci "nrōnman 'nan, 'kɔɛ tin
 'nōnōn nēn an cɪ -a -wɛɛnan. -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian

ku ya Crizi 'sunən 'a, ən 'wɪnun nən kua dra bɛ, Bali lɛ nən kua -sru "ve. 'Ku "buɪ Zozinən, 'wɪ pɛɛnən nən kua dra bɛ, kua dra 'nan -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. ²⁰ Kɔɔ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, ma'an -taa "bɔlɛ 'ka man "le zɪ 'an cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. Ən 'ka 'bɔ "nyian ka'a 'taa 'an 'tɔlɛ "le zɪ 'ka cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. "Klan a 'an 'ji 'nan, an bɔa 'ka man te 'wɪ 'blɪdɪ a 'ka yei, ən te man bʊdɪ -a 'ka yei, ən te ka ya 'ka nyran siadɪ 'ka cin yei, ən te bɔɛ "blɪdɪ a 'ka yei, ən te "srən wʊdɪ a 'ka yei, ən te ka "we 'ka cin man -wɪdɪ, ən te 'ka 'fli "siala -dandan 'ka cin man, ən te ka'a ble 'ka cin yei "dɪ. ²¹ Ən "nyian bɛ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, Bali -taa -a drɛlɛ -e 'yra 'e 'an 'tɛ "nyian 'cee "wɛan. Ən 'an 'ta -taa "drɛlɛ -trɔdrɔ minnun nən o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e tɛdɛ, ən wa'a tian 'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ -wee "wɛan. An ya "vale 'o 'si 'wɪ pɛɛnən nən e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛdɪ man. Ən an ya "vale 'o 'si nyinnandɪ lɪ 'lee 'kɔnnən -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -a man! Ən an ya "vale 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ nən waa -trɔa 'o 'win -ji bɛ -a man!

13

Pəl 'wɪ 'nyranman tin 'ba Korēnti 'nən lɛ

¹ Mɛn 'lɔdɪ 'ka 'va bɛ -a yaagazan nən an "ta -a -si "siala 'gʊ. Kaa -tɔa 'nan, wa'a fɔa -tʊwli -e 'o -klan "dɪ. ² -Yee "wɛan 'bɛ nən an ya tian 'ka man -kɔɔbli 'gʊɛ, 'wɪ nən maan 'vɪ te 'an 'cɛin "flizan 'lɔ 'ka 'va nun bɛ, maan -fɔa "nyian 'ji minnun nən o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e tɛdɛ bɛ, -wɪlɛ. Ən e ya "nyian min pɛɛnən 'le vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, -te an 'lɔ bɛ, an 'wɪ tin "baa 'e 'plɛblɛ da, ma'an 'wɪ 'cɛa "fo "dɪ. ³ Kɔɔ ka ya "vale 'an -ci -kɔɔn 'cɛɛ 'nan Crizi -ciala 'an 'va ən e 'wɪ tin "baa. Crizi a 'ka 'va 'yee 'plɛblɛ 'a, kaa

-tōa zɪ. Ǝn kaa -tōa "nyian 'nan, e 'ka min "blɛblɛ -a dɪ. ⁴O Crizi pɛin yiba "plan da "le min "blɛblɛ -le 'wɪ 'zʊ, ɛn e -ka. 'Wɪ 'kpa, 'pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ -a yɪɛ a "man Bali -le 'plɛblɛ 'le "wɛan. 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ e ya 'kʊɛ vɛ -a. Kʊ drɛ min "blɛblɛ -a 'kʊ 'vale Crizi -a. 'Pian -te kʊ 'bɔla 'ka 'va bɛ, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'plɛblɛ a 'kʊ 'lɔ. Kɔɔ Bali -le 'plɛblɛ a -maan, ɛn 'belidɪ a 'kʊ 'lɔ 'kʊ 'vale Crizi -a.

⁵'Ka 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da -nanjɛn! Ǝn 'ka 'fli 'nanjɛn 'ka 'bɔ 'a, -e 'ka -tɔ! 'Ka 'nanjɛn -e 'ka -kɔnnɛn "yɪ 'nan, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka ya min -tʊwli "a. -Te ka'a yɪɛ zɪ dɪɛ, te 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da a 'wɪ "tun "a. ⁶-A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'kʊ 'kʊɛ vɛ -ci kɔɔn.

⁷Kʊ Bali trʊ "baa 'nan, te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "tʊwli "drɛ dɪ. 'Kʊɛ tin 'nɔnnɔn "cɛɛ kʊ'a -wɛɛman 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ. 'Pian kʊa -wɛɛman 'nan, 'ka 'wɪ "yɪ "drɛ. Ǝn -te minnun 'ka 'kʊ 'siala min -a dɪɛ, "kʊɛ ye 'wɪ "tun "a. ⁸Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -le 'wɪ tɪglɪ bɛ, kʊ'a 'kɔlaman -e 'kʊ 'si -tɔ -yrɔ "dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn kʊa dra. ⁹-Yee "wɛan -te kʊ ya Bali -le 'wɪ 'ji "blɛblɛ ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ 'plɛblɛ bɛ, 'kʊ 'ci a 'e "nrandɪ. 'Wɪ nɛn kʊa laabo Bali lɔ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. 'Nan 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru.

¹⁰An ya tian 'ka man -kɔɔbli ɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -te 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e -te an 'lɔ bɛ, 'an vɪɛ 'an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan Minsan -a 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn. 'Pian ya'a -nɔnle 'nan -e 'an 'ka fuila "man "dɪ, yaa -nɔn 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va.

¹¹'An "bʊɪ Zozinɔn, maan 'le -sɛanla -a vɪdɪ -a 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ! Ǝn 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru! Ǝn 'wɪnɪn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ 'ka 'sia 'wɪ 'a! Ǝn 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! Ǝn 'ka

'ci "nrən 'wɪ 'tɔwli "da! En 'ka yei 'e 'kən 'e 'sɛndɪ 'e cin va! 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali nɛn e min ye "yi ɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kən 'ka 'va.

Pəl-a 'le 'sran 'tɔ bɔdɪ-a

¹² 'Ka Zozinən pɛɛnən 'tɔ bɔ -atu -tɛdɪ -a o man! Minnɔn pɛɛnən nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a 'kɔ 'va 'gɔɛ, o 'ka 'tɔ bɔ.

¹³ -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kən 'ka pɛɛnən 'va! En -kaa "tɪ Bali -le min yɪdɪ "yi 'e 'kən 'ka pɛɛnən 'va! En 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei 'e 'kən 'e 'sɛndɪ 'e cin va!

Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee

New Testament in Yaouré

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc